

5. Thema bebouwd gebied

Opgave: Goed wonen en leven voor iedereen in het bebouwd gebied

**Opgave: Goed wonen en leven voor iedereen
in het bebouwd gebied**

Waar gaan we naartoe?

We zorgen er als gemeente voor dat iedereen een fijne plek heeft om te wonen en te leven. Dat er uitstekende voorzieningen zijn, dat wijken veilig en groen zijn. Ook voor toeristen zorgen we dat het hier het hele jaar aangenaam en gastvrij is. Onze ambitie voor de komende jaren? De huidige kwaliteit nog verder verhogen en een omslag maken naar een duurzame en circulaire woningvoorraad. Met behoud van het cultureel erfgoed.

Hoe komen we daar?

1. Goed wonen mogelijk maken voor iedereen

Extra aandacht voor wonen bij specifieke doelgroepen

Sommige doelgroepen hebben speciale aandacht nodig voor hun huisvesting. Bij andere doelgroepen zien we nieuwe wensen rond wonen en werken ontstaan. De gemeente ondersteunt deze groepen en initiatieven op allerlei manieren, waarbij betaalbaarheid en flexibiliteit, zelforganisatie en exclusiviteit samengaan.

Denk aan:

- Kansen voor starters op de woningmarkt. Zij zijn immers onze werknemers van de toekomst.
- Mensen met een te laag inkomen die niet op eigen kracht in hun woonvraag kunnen voorzien ondersteunen we via corporaties in hun woonvraag.
- Statushouders. Een statushouder heeft de gehele asielprocedure doorlopen en heeft een verblijfsvergunning voor 5 jaar. Elke gemeente moet verplicht jaarlijks een aantal statushouders huisvesten.

- Voor kwetsbare groepen zijn er beschermde woonvormen, begeleid wonen en intensieve zorg beschikbaar.
- Vormen van collectief wonen, of wooninitiatieven van senioren waarbij wonen en maatschappelijke diensten samengaan.
- Ouderen die ook op hogere leeftijd in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen, met lichte zorg.
- De invulling van vrijkomende komende agrarische bestemmingen in het buitengebied voor initiatieven rond 'groen wonen' en shared living

Bouwen in de kernen waar de vraag aantoonbaar groot is

We willen vooral bouwen waar de meeste vraag naar woningen is. In de kernen Joure, Lemmer, Balk en Sint Nicolaasga zal daarom de meeste nieuwbouw plaatsvinden. In de andere kernen willen we bouwen bij aantoonbare vraag.

Aantallen en meer informatie vindt u in de woonvisie van De Fryske Marren.

Woonvisie 2019 - 2023

Kwaliteit van leven in De Fryske Marren

<https://defryskemarren.maps.arcgis.com/sharing/rest/content/items/3f3056f0a89a482ea0f1d8b9a6aefa22/data>

Woningbouw op maat in kleine kernen

De gemeente wil initiatieven voor woningbouw in de kleine kernen beter gaan ondersteunen. Daarmee mo...

<https://www.defryskemarren.nl/woningbouw-op-maat-in-kleine-kernen/>

Werken aan een CO2-neutrale woonomgeving

De klimaatopgave is de grootste taak waar wij de komende 25 jaar aan werken. In het bebouwd gebied komen alleen nog nieuwe woningen die voldoen aan de BENG-eisen.

Energieprestatie indicatoren - BENG | RVO....

In Nederland leggen we vanaf 1 januari 2021 de energieprestatie voor bijna energieneutrale gebouwe...

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/nieuwbouw/energieprestatie-beng/indicatoren>

Voor de bestaande woningen gaan we aan de slag met de transitieplannen voor wijken en buurten die voortkomen uit de Transitievisie Warmte. Daarnaast sluiten we de kringloop van bouwmaterialen en elke woning krijgt een materialenpaspoort via Madaster.

Madaster - het Materialen Kadaster

Madaster is het kadaster voor materialen. In dit online platform worden gebouwen geregistreerd inclusief d...

<https://madaster.nl/>

Tijdelijk wonen en werken mogelijk maken

De toenemende vraag naar arbeidskrachten zorgt er voor dat er steeds meer personen uit andere delen van Europa, hier voor korte duur wonen en werken. De huisvesting vraagt om kwalitatief goede permanente huisvesting voor tijdelijk gebruik (duur en frequentie). Een goede woonkwaliteit draagt bij aan een goed vestigingsklimaat voor bedrijven. Werknemers kunnen volledig meedoen in de samenleving. Plannen worden samen met de markt opgepakt en afgestemd met andere gemeenten.

2. Cultuurhistorie een nieuwe toekomst geven

Je kunt in onze gemeente goed zien dat ons gebied al eeuwen is bewoond. En wij willen die cultuurhistorische elementen graag doorgeven aan de volgende generatie. Het is daarom belangrijk om ons erfgoed te bewaken of in ere te herstellen. Bij het maken van plannen voor de inrichting van de ruimte zijn, net als in het landelijk gebied, de cultuurhistorische waarden een belangrijk onderdeel van de afwegingen.

Behoud cultuurhistorie en vernieuwing in de kernen gaan uitstekend samen

We willen het erfgoed behouden. De komende jaren zullen we daarom nieuwe gemeentelijke monumenten aanwijzen. En verstrekken we subsidies om eigenaren in staat te stellen hun monument te onderhouden. Maar we zetten de tijd niet stil in onze

kernen. Nieuwe cultuur en architectuur zijn zeker welkom en worden gestimuleerd. Zij kunnen de kwaliteit van een kern verhogen.

Ook het erfgoed gaat mee in de verduurzaming

Overal in de gemeente willen we graag verduurzamen. Denk bijvoorbeeld aan geïsoleerde panden en zonnepanelen. Maar voor historische kernen is dit best een lastige opgave. Je kunt immers niet overal zonnepanelen plaatsten in een beschermd stads- of dorpsgezicht. En het isoleren van een monument vraagt ook om specifieke oplossingen. Gelukkig zijn die er. Als gemeente stimuleren we dat monumenten behouden worden met traditionele en innovatieve technieken. Ontdek via de [Zelfscan Duurzaam Monument](#) of [De Groene Menukaart](#) hoe u energie kunt besparen en duurzame energie kunt opwekken.

Zelfscan Duurzaam Monument

Deze Zelfscan is een eerste stap voor het verduurzamen van uw pand en geeft u inzicht in de...

<https://zelfscan.duurzaam-monument.nl/>

De Groene Menukaart

De Groene Menukaart is het platform voor het verduurzamen van historische panden. Wilt u uw pan...

<https://www.degroenemenukaart.nl/nl>

Cultuurhistorie in ere houden: ook watergangen, voetpaden en groen

Bijna alle kernen werden van oudsher via het water ontsloten. En er waren talloze voetpaden en groene lanen. Soms kon je van kern naar kern wandelen over eeuwenoude paden. Daarvan is nog een deel over. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt bekeken of en hoe we deze elementen kunnen behouden of zelfs weer terugbrengen als daar draagvlak voor is. Voor de gezondheid en het plezier van de bewoners. Voor het toerisme en dus voor de lokale economie. En ook voor het klimaat: minder hitte en droogte in het bebouwde gebied als er meer groen en water terugkomt.

Historische Wandelpaden - LandschapsBe...

Oude Paden, Nieuwe Wegen. Toe naar een fijnmazig netwerk van historische wandelpaden in Fryslân.

<http://www.historischepad.nl/index.php?page=Oude%20Paden,%20Nieuwe%20Wegen>

Landschapsbiografie Súdwesthoeke

Landschapsbiografie van de Friese Súdwesthoeke

<https://fryslan.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=0fd7787bdd9349b8840e3f9da5981d95>

3. De dorpen en de stad leefbaar en vitaal houden

Hoe houd je de dorpen levendig en leefbaar als allerlei voorzieningen steeds meer verdwijnen? En hoe geef je als gemeente invulling aan de behoefte van inwoners aan sociale cohesie? Als gemeente kunnen we op dit vlak vooral aanjagen en faciliteren. En dat doen we komende jaren actief. Initiatieven uit dorpen en stad worden dan ook met open armen door ons ontvangen.

We investeren in de levendigheid en leefbaarheid van de kernen

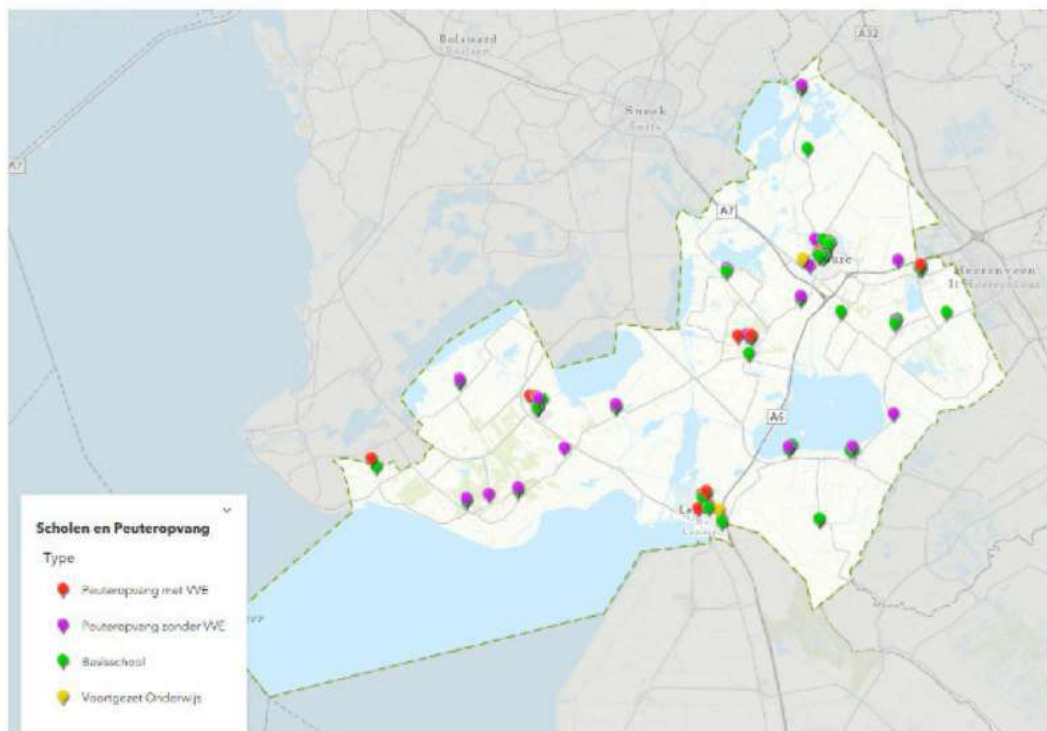
We maken de centra in de kernen aantrekkelijker en levendiger door:

- het toegankelijker en aantrekkelijker voor fietsers en voetgangers te maken.
- het minder toegankelijk voor auto's te maken. Auto's mogen de centra niet domineren. Parkeervoorzieningen op loopafstand van de centra.
- meer oplaadpunten voor elektrische fietsen en auto's te realiseren.
- korte en directe fietsroutes vanuit de wijken naar de centra te maken. Er zijn ontmoetingsplekken nodig in de openbare ruimte. Dit realiseren we bijvoorbeeld door de openbare

ruimte goed te onderhouden of opnieuw in te richten. Een goede inrichting ondersteunt ook gezond gedrag. We ondersteunen het verenigingsleven. Ook stimuleren we initiatieven die voormalige voorzieningen vervangen. Denk bijvoorbeeld aan gedeeld vervoer.

Uitstekende voorzieningen in de grote kernen

Als je in de kleine dorpen niet terechtkunt voor allerlei voorzieningen, dan moeten die voorzieningen in de grotere kernen van een uitstekend niveau zijn én goed bereikbaar. Balk, Joure, Lemmer en Sint Nicolaasga hebben een regionale functie en hebben daarom een hoge prioriteit bij investeringen in het openbaar gebied en de leefbaarheid. Hier werken we ook samen met de ondernemersverenigingen om leegstand in de kernen te voorkomen.

Toegankelijk onderwijs voor alle kinderen

Het verdwijnen van voorzieningen in de kleine dorpen, betekent helaas ook dat er scholen sluiten. Maar ieder kind heeft recht op goed onderwijs in de buurt. Dat betekent dat er:

- een uitstekend netwerk van scholen moet zijn in de grote kernen;
- een dekkend aanbod van voor- en vroegschoolse educatie voor peuters met een taalachterstand moet zijn;
- voor leerlingen die daar recht op hebben leerlingenvervoer is;

- veel aandacht is voor de fietsveiligheid.

4. Een gezonde leefomgeving creëren

Gezondheid is een belangrijk middel om de regie op het eigen leven te voeren en mee te kunnen doen in de maatschappij. Positieve gezondheid gaat over de mogelijkheden om met beperkingen om te gaan. Mensen zijn hier in principe zelf verantwoordelijk voor. Onze gemeente stimuleert inwoners wel om zelf de regie te nemen. Dat geldt zowel in het bebouwde gebied als in het landelijk gebied.

Bijzondere aandacht voor kwetsbare inwoners

Niet iedereen is in staat zelf de juiste keuzes te maken en de dagelijkse verleidingen te weerstaan. Voor deze groep inwoners is het belangrijk dat wij een omgeving creëren waarin zij regie kunnen nemen en de gemakkelijke keuze de gezonde keuze is. Zo richten we ons bijvoorbeeld in de Gezonde Wijkaanpak op het bevorderen en faciliteren van gezond gedrag. Welzijnspartners zijn actief in de wijk en stimuleren kwetsbare groepen tot gezond gedrag.

Infographic Gezonde Wijk aanpak

De infographic Gezonde Wijk aanpak geeft in één oogopslag de belangrijkste onderdelen van de...

<https://www.loketgezondleven.nl/integraal-werken/gezonde-wijk aanpak/infographic-gezonde-wijk aanpak>

Balans van de Leefomgeving 2016

Het PBL brengt tweejaarlijks de Balans van de Leefomgeving uit. Dit is een rapportage over de staat...

<https://www.pbl.nl/publicaties/balans-van-de-leefomgeving-2016>

Een veilige omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag

Iedereen moet kunnen leven, wonen en werken in een veilige en gezonde leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag. Binnen de uitvoering van de programma's Maatschappelijke Ontwikkeling, werken wij volgens drie perspectieven voor het realiseren van een gezonde leefomgeving:

1. gezondheid beschermen
2. gezondheid bevorderen
3. gezondheid faciliteren

1. Gezondheid beschermen: blootstelling aan schadelijke factoren verminderen

Een gezonde leefomgeving draagt sterk bij aan gezondheid en gezonde leefstijl. We gaan de komende tijd bekijken hoe we de lucht-, bodem-, water-, land- en natuurkwaliteit verder kunnen verbeteren. Bijvoorbeeld door:

- het verminderen van de uitstoot van schadelijke stoffen, zoals houtrook;
- het stimuleren van het gebruik van het openbaar vervoer of alternatieven zoals het ondersteunen van lokale initiatieven voor collectief vervoer;
- het zoveel mogelijk scheiden van woon- en werkverkeer;
- het verminderen van geur- en geluidshinder;
- het zorgen voor een goede luchtkwaliteit binnen en buiten;
- het stimuleren van prettig en gezond verblijven in woningen en gebouwen.

Gezonde en veilige leefomgeving - GGD G...

Een gezonde inrichting van de leefomgeving bevordert de gezondheid. Een gezonde leefomgeving is een...

<https://ggdghor.nl/thema/gezonde-en-veilige-leefomgeving/>

Voor de juiste balans tussen gezondheid en economische vooruitgang is sprake van belangenafweging. In de huidige normen is die belangenafweging al meegenomen. Bij nieuwe ontwikkelingen zal een mogelijke versoepeling daarom goed afgewogen moeten worden. Samen met onze partners zoals de GGD ontwikkelen we expertise over hoe we bijvoorbeeld blootstelling aan schadelijke factoren verder kunnen wegnemen, of tenminste beperken tot een verwaarloosbaar blootstellingsniveau.

B. Gezondheid bevorderen: uitnodigen tot gezond gedrag

De leefomgeving draagt direct bij aan de gezondheid van inwoners. Met een brede aanpak zorgen we voor een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag. Dit doen we om het sporten, bewegen en ontmoeten te bevorderen in een aantrekkelijk landschap. We bieden beweegprogramma's om de leefstijl te verbeteren en overgewicht te verminderen.

Met het programma de Gezonde Wijkaanpak informeren en stimuleren onze partners kwetsbare inwoners tot gezond gedrag.

3. Gezondheid faciliteren: toegankelijke basisvoorzieningen

Onze voorzieningen bieden iedereen de kans gezond te genieten, te bewegen, te ontspannen en te ontmoeten. Aantrekkelijk ingerichte plekken dragen bij aan een positieve gezondheid. Ze verminderen de kans op eenzaamheid en stress-gerelateerde klachten. Ze dragen bij aan fysieke fitheid, sociale samenhang en kwaliteit van leven.

Hiervoor:

- zijn de basisvoorzieningen dichtbij en voor iedereen gemakkelijk toegankelijk;
- zijn er veilige en aantrekkelijke fiets- en wandelroutes;
- wordt de infrastructuur voor sporten en bewegen op een hoogwaardig niveau gehouden;
- zijn publieke ruimten rookvrij.